

هشترود

رقم جدید گندم نان جهت کشت در اقلیم سرد و معتدل دیم کشور

سابقه بررسی:

رقم هشترود در سال زراعی ۸۰-۱۳۷۹ از طریق دورگ گیری بین دو لاین پیشرفته شامل:

لاین M374/Sx//2897/Porsuk/3/Plk70/Lira/5/Jup/4/Cllf/3/Ii14.53/Odin//Ci1

لاین Lov26//Lfn/Sdy(Es84-24)/3/Seri/4/Seri به عنوان والد پدری

به منظور تجمیع صفات زودرسی، وزن دانه، ارتفاع بوته، تحمل به تنش‌های سرما و خشکی در ایستگاه تحقیقات کشاورزی دیم مراغه ایجاد گردید. گزینش نسل‌های در حال تفرق از سال ۸۶-۱۳۸۲ در ایستگاه تحقیقات دیم مراغه و سایر ایستگاه‌های سردسیر انجام و در نهایت لاین جدید

(M374/Sx//2897/Porsuk/3/Plk70/Lira/5/Jup/4/Cllf/3/Ii14.53/Odin//Ci1/6/Lov26//Lfn/Sdy(Es84-24)/3/Seri/4/Seri IRW2000-01-096-0MAR-0MAR-0MAR-8MAR-0MAR)

در موسسه دیم در مراغه انتخاب و در سال زراعی ۸۷-۸۶ در قالب آزمایش مقدماتی داخلی این ایستگاه بررسی و میانگین عملکرد دانه آن و رقم آذر ۲ به ترتیب ۲۳۶۷ و ۲۰۶۳ کیلوگرم در هکتار بود که به دلیل برخورداری از ویژگی‌های مناسب زراعی انتخاب و در سال زراعی ۸۸-۱۳۸۷ در آزمایش مقدماتی مشترک بررسی و میانگین عملکرد دانه لاین جدید ۲۶۱۱ کیلوگرم در هکتار بود که نسبت به رقم آذر ۲ حدود ۱۲ درصد برتری داشت. این رقم در سال ۸۹-۱۳۸۸ در قالب آزمایش مقایسه عملکرد پیشرفته در ایستگاه‌های تحقیقاتی مراغه، قاملو، زنجان، اردبیل و سرارود ارزیابی و میانگین عملکرد دانه آن در ایستگاه‌های مذکور به ترتیب ۴۳۰۷، ۲۵۵۴، ۲۱۴۹، ۷۰۳ و ۳۶۴۱ کیلوگرم در هکتار بود که نسبت به رقم آذر ۲ به ترتیب ۵، ۲، ۳۴، ۲۷ و ۳ درصد برتری داشت. در آزمایش سازگاری میانگین عملکرد دانه رقم هشترود و ارقام آذر ۲ و اوحدی در طی ۳ سال ارزیابی (۹۲-۱۳۸۹) به ترتیب ۲۰۳۷، ۱۹۸۸ و ۱۹۷۰ کیلوگرم در هکتار بود. بر اساس شاخص غیرپارامتری رتبه و نسبت شاخص عملکرد دانه، این رقم برای عملکرد دانه پایدار تشخیص داده شد. رقم هشترود در سال زراعی ۹۲-۱۳۹۱ در شهرستان‌های مراغه و اهر از استان آذربایجانشرقی به همراه تعدادی لاین در مزارع کشاورزان مورد ارزیابی قرار گرفت که میانگین عملکرد دانه لاین جدید، رقم اوحدی و آذر ۲ به ترتیب ۱۰۹۵، ۸۹۶ و ۹۵۲ کیلوگرم در هکتار بود. در سال زراعی ۹۳-۱۳۹۲ این رقم در شهرستان کنگاور استان کرمانشاه به همراه تعدادی لاین در مزارع کشاورزان مورد ارزیابی قرار گرفت که میانگین عملکرد دانه رقم هشترود، رقم آذر ۲ و رقم ریژاو به ترتیب ۱۸۰۰، ۱۳۱۹ و ۱۳۳۲ کیلوگرم در هکتار بود که در هر دو منطقه رقم جدید نسبت به ارقام معرفی شده برتری داشت. دامنه تغییرات عملکرد دانه این رقم از ۵۸۳ الی ۵۷۵۰ کیلوگرم در هکتار و برای رقم آذر ۲ نیز ۴۷۱ الی ۵۶۱۲ کیلوگرم در هکتار بود که حداکثر عملکردها از ایستگاه قاملو و حداقل آن مربوط به اردبیل بود. در مجموع میانگین عملکرد دانه رقم هشترود و ارقام آذر ۲ و اوحدی در کل سال‌های مورد بررسی (۹۳-۱۳۸۶) به ترتیب ۱۸۳۷، ۱۷۰۳ و ۱۶۹۸ کیلوگرم در هکتار بود که رقم هشترود به ترتیب ۸ درصد نسبت به شاهد‌ها برتر بود. از مهمترین ویژگی این رقم می‌توان به تحمل به تنش‌های خشکی، سرما، زودرسی (سه روز) و وزن هزار دانه بالا اشاره کرد. بر اساس نتایج تجزیه کیفی رقم هشترود از نظر پارامترهای عدد زلنی، حجم نان، درصد پروتئین، حجم رسوب و شاخص گلوتن به ارقام سرداری و آذر ۲ برتری دارد. و به دلیل دارا بودن ویژگی‌های مناسب زراعی برای معرفی جهت کاشت در مناطق سرد و معتدل سرد دیم انتخاب شد.

خلاصه مشخصات دستاورد:

میانگین عملکرد دانه رقم هشترود و ارقام آذر ۲ و اوحدی به ترتیب ۱۸۳۷، ۱۷۰۳ و ۱۶۹۸ کیلوگرم در هکتار بود که این رقم ۸ درصد نسبت به شاهد‌ها برتر بود. از مهمترین ویژگی این رقم می‌توان به تحمل به تنش‌های خشکی، سرما، شاخص‌های پایداری عملکرد دانه، سه روز زودرسی از نظر زمان ظهور سنبله، رسیدگی فیزیولوژیک (دو روز زودتر)، ارتفاع بوته بیشتر نسبت به شاهد‌ها (ارتفاع بوته بیشتر برای استفاده در تغذیه دام روستائیان و خاک‌ورزی حفاظتی مورد بهره برداری قرار می‌گیرد) و یکی دیگر از ویژگی‌های مهم این رقم، دارا بودن وزن هزار دانه بالا نسبت به

شاهد‌ها است. بر اساس نتایج تجزیه کیفی رقم هشترود از نظر پارامترهای عدد زلنی، حجم نان، درصد پروتئین، حجم رسوب و شاخص گلوتن به ارقام سرداری و آذر ۲ برتری دارد.

مزیت اقتصادی:

میانگین عملکرد دانه رقم هشترود و ارقام آذر ۲ و اوحدی در کل سال‌های مورد بررسی (۹۳-۱۳۸۶) به ترتیب ۱۸۳۶، ۱۷۰۳ و ۱۶۹۸ کیلوگرم در هکتار بود، که این رقم، ۸ درصد نسبت به شاهد‌ها برتر بود. با کاشت این رقم ۱۳۳ کیلوگرم در هکتار عملکرد بیشتر، نسبت به ارقام شاهد نصیب کشاورز می‌گردد که با احتساب هر کیلوگرم گندم خوراکی به قیمت ۱۱۵۰۰ ریال به ترتیب مبلغ ۱۵۲۹۵۰۰ ریال در هکتار اضافه درآمد نسبت به شاهد‌ها عاید کشاورز می‌شود. با فرض کشت رقم جدید در سطح ۲۰۰ هزار هکتار، ارزش افزوده ناشی از کاشت آن سالیانه بالغ بر ۳۰۶ میلیارد ریال خواهد بود.

دستورالعمل کاشت، داشت و برداشت

- ۱- تاریخ کاشت: نیمه اول مهر
- ۲- تراکم کاشت: بر اساس ۴۰۰ بذر در مترمربع (۱۸۵-۱۶۰ کیلوگرم در هکتار با توجه به وزن هزاردانه)
- ۳- فاصله خطوط کشت: ۲۰ الی ۱۷ سانتی متر
- ۴- فرمول کودی: N60P25
- ۵- کودهای ازته و فسفات در پاییز باید به صورت جایگذاری در زیر بذر مصرف شوند
- ۶- عمق کاشت: ۴-۶ سانتی متر
- ۷- عملیات تهیه بستر بذر، تناوب‌ها، مبارزه با علف‌های هرز و رعایت اصول کاشت، داشت و برداشت در دستورالعمل فنی گندم و جو موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور درج شده است. در صورت لزوم به دستورالعمل مربوطه مراجعه شود.
- ۸- در مناطق مختلف استانها برای برآورد دقیق نیاز غذایی لازم است قبل از کاشت آزمون تجزیه خاک انجام گرفته و بر اساس میزان عناصر غذایی موجود در خاک فرمول کودی توصیه شود.
- ۹- مبارزه با علف‌های هرز در مرحله انتهای پنجه زنی و ابتدای ساقه دهی.

